

**Coronavirus, necessitats especials i món digital a la Universitat
de Barcelona**

Salse, Rovira, Marina
Universitat de Barcelona
Departament de Biblioteconomia, Documentació i Comunicació Audiovisual
/ Facultat d'Informació i Mitjans audiovisuals
Carrer Melcior de Palau, 140 / 08730 / Barcelona / Espanya
salse@ub.edu

Alcaraz Martínez, Rubén
Universitat de Barcelona
Departament de Biblioteconomia, Documentació i Comunicació Audiovisual
/ Facultat d'Informació i Mitjans audiovisuals
Carrer Melcior de Palau, 140 / 08730 / Barcelona / Espanya
ralcaraz@ub.edu

Costa Cuberta, Mercè
Universitat de Barcelona
Departament d'Economia / Facultat d'Economia i Empresa
Avinguda Diagonal, 690 / 08034 / Barcelona / Espanya
mcosta@ub.edu

Massaguer Busqueta, Lluç
Universitat Oberta de Catalunya (UOC)
Ciències de la Informació i la Comunicació
Rambla del Poblenou, 156 / 08018 / Barcelona / Espanya
lmassaguerb@uoc.edu

Ribera, Mireia
Departament de Matemàtiques i Informàtica
Institut de Matemàtiques de la UB
Universitat de Barcelona
Gran Via Corts Catalanes, 585
08007 Barcelona
ribera@ub.edu

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

Satorras Fioretti, Rosa Maria
Departament d'Història del dret, dret romà i dret eclesiàstic de l'Estat
Facultat de Dret / Universitat de Barcelona
Avda. Diagonal 684 / 08034-Barcelona
satorras@ub.edu

1. RESUM:

La pandèmia ha comportat una adaptació sense precedents d'estudiants, PDI i PAS a entorns digitals. Un dels col·lectius més afectat ha estat el dels estudiants amb necessitats d'especial recolzament educatiu (NERE). La proposta recull l'actuació de la Universitat de Barcelona en dos àmbits: per una banda, s'analitza la previsió d'atenció als NERE en les disposicions emeses pel rectorat i serveis afins; d'altra, es presenten els resultats d'un seguit d'entrevistes fetes a PAS i PDI implicats en la seva atenció.

2. ABSTRACT:

*The pandemic has led to an unprecedented adaptation of students, **teaching and administrative staff** to digital environments. One of the most affected groups has been students with special needs educational support (NERE). The proposal shows the action of the University of Barcelona in two areas: on the one hand, it analyzes the forecast of attention to the NERE in the dispositions issued by the rectory and related services; on the other hand, the results of a series of interviews with PAS and PDI involved are presented.*

3. PARAULES CLAU: 4-6

ESTUDIANTS AMB NECESSITATS ESPECIALS, ENSENYAMENT EN LÍNIA, NORMATIVES COVID-19, COMPETÈNCIES DIGITALS I DISCAPACITAT.

4. KEYWORDS: 4-6

STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS, ONLINE LEARNING, COVID-19 REGULATIONS, DIGITAL COMPETENCES AND DISABILITIES.

5. DESENVOLUPAMENT:

Introducció

La situació de excepcionalitat originada per la COVID 19 ha comportat una reestructuració de tots els ensenyaments universitaris i una necessitat d'adaptació sense precedents a entorns digitals i de teletreball, per part de tota la comunitat universitària. Un dels col·lectius més afectat ha estat el de l'alumnat NERE (Necessitats d'Especial Recolzament Educatiu), que s'ha vist forçat a recloure's a les seves llars en un entorn no sempre preparat per a ell i a continuar els seus estudis en unes condicions que no havia previst. Això ha suposat una prova de força per als recursos preexistents i s'ha pogut veure quines han estat les seves fortaleces i febleses. A més, la virtualitat ha portat a primera línia de combat eines que fins aleshores havien estat minoritàries en l'entorn educatiu, com les plataformes de videoconferència, que han demostrat no estar sempre preparades per a un entorn on l'accessibilitat i la usabilitat ja no eren només una opció. D'altra banda els serveis de suport per aquest tipus d'alumnat, dimensionats habitualment a la mínima expressió, en molts casos s'han vist també desbordats per les noves necessitats.

Tot i els esculls amb que s'ha trobat l'alumnat NERE, la situació és també una oportunitat sense precedents per a poder avançar en la millora dels seus processos d'inclusió.

Objectius

La comunicació vol recollir l'actuació de les institucions universitàries en l'atenció a l'alumnat NERE durant aquest temps de pandèmia, i se centra en la Universitat de Barcelona per ser la de majors dimensions a Catalunya i per tant per presentar una major diversitat de disciplines, problemàtiques i requeriments de solucions. L'estudi es realitza en dos àmbits: per una banda, s'analitza la previsió d'atenció als NERE en les disposicions emeses pels òrgans competents; d'altra, s'analitzen les vivències durant la pandèmia del personal de la UB (professorat tutor de NEREs, i PAS de serveis vinculats). L'objectiu és resoldre si les disposicions emeses donen suport a la inclusió de les persones amb diversitat funcional, i també si ajuden a la feina dels actors que han d'aplicar-les. Aquest treball forma part del projecte REDICE 2020¹, que busca millorar la inclusió de les persones amb necessitats especials en l'entorn universitari.

¹ Adaptabit (Grup d'Innovació Docent consolidat). *Redice 2020. Anàlisi de l'impacte i les necessitats de l'estudiantat amb discapacitat en un context de docència no presencial o mixta: tendències, eines i recursos per garantir la igualtat d'oportunitats.*

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

Metodologia

La metodologia de l'estudi, qualitativa, ha combinat tècniques documentals i tècniques conversacionals.

Quant a les tècniques documentals, s'ha fet una anàlisi documental crítica de les disposicions COVID-19 emeses pels òrgans competents en l'entorn universitari. Els documents s'han analitzat, per part de la primera autora de la comunicació, durant el mes de març- maig de 2021, centrant-se en identificar referències a estudiants NERE i sempre a partir de fonts publicades. S'ha seguit un ordre jeràrquic, atès que, en la pràctica, les disposicions emeses per un òrgan superior eren replicades i adaptades ràpidament per part dels òrgans inferiors. Per tant, l'anàlisi s'ha iniciat amb les disposicions emeses pel govern espanyol (ministeris d'Universitats i de Sanitat), ha continuat per les disposicions dels ens gestors de la pandèmia de la Generalitat de Catalunya (PROCICAT, Consell Interuniversitari de Catalunya, Agència de Qualitat del Sistema Universitari) i, finalment, s'ha centrat en la UB, que recull totes les seves disposicions a la pàgina [COVID-19 - Documents](#) (UB, 2020) .

Paral·lelament els autors de l'article han realitzat (març 2021) un estudi conversacional amb entrevistes semiobertes a 4 responsables de tutoria NERE, a 1 responsable del servei d'atenció als alumnes NERE de la UB, 1 administrador de centre i 1 responsable d'informàtica, amb vista a obtenir una diversitat discursiva.

Ambdues anàlisis es complementen perquè una aporta el marc normatiu –més objectiu– mentre que l'altra aporta el marc vivencial –més subjectiu–.

Com a guió de l'entrevista, s'han seleccionat aquells aspectes més problemàtics del nou paradigma, però deixant sempre espai a les contribucions lliures dels entrevistats.

[Imatge 1](#)

Resultats

Quant a l'**estudi documental**, l'anàlisi mostra que, els diferents òrgans han treballat a diferents nivells i en diferents moments. El **tancament del curs 2019-2020** està directament regulat per l'Estat espanyol, de 14 de març a 19 de juny de 2020, data en què a Catalunya s'inicia la fase 2 de la desescalada decretada pel govern espanyol². Aleshores la gestió de la pandèmia passa a la Generalitat i entren en joc altres actors, com el PROCICAT, AQU (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya) o el CIC (Consell Interuniversitari de Catalunya). El seu paper serà cabdal en la regulació

2

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

del curs 2020-2021.

Les disposicions del govern espanyol, que ajudaren a tancar el curs 2019-2020, varen ser molt vagues en relació als NERE, parlant només d'igualtat d'oportunitats, però sense referir-se a específicament a aquest alumnat. Més aviat semblen referir-se a la igualtat tecnològica al dret a la informació. Tampoc eren directrius, sinó recomanacions. És el cas de les [Recomendaciones sobre criterios generales para la adaptación del sistema universitario español ante la pandemia del Covid-19, durante el curso 2019-2020](#) (Espanya. Ministerio de Universidades, 15 d'abril de 2020) on es deia:

“el conjunto del sistema universitario debería garantizar la igualdad de oportunidades del estudiantado en una cuestión tan esencial como es la de la evaluación”

O bé

“Cabe retener que todos estos cambios producto de la adaptación de la docencia, que afectan a cada una de las asignaturas deben ser informados a todos los/las estudiantes matriculados/as en las mismas, para así garantizar la igualdad de oportunidades en este cuatrimestre excepcional.”

La manca de directrius d'alt nivell va fer que fossin els rectorats, més propers a la realitat dels estudiants, els que emetessin disposicions més específiques, bé que tampoc hi varen entrar en profunditat. Així, doncs, les [Directrius generals de funcionament de la docència i l'avaluació per al curs 2019-2020 davant la crisi de la covid-19](#), (UB, 22 d'abril de 2020), estableixen:

“4. Inclusió, flexibilitat i rigor. Es vetllarà perquè les adaptacions a la modalitat no presencial no exclouin a estudiants que per falta de recursos tecnològics o per **necessitats específiques** tinguin dificultats per al seguiment de la seva formació a distància.

És obvi, però, que aquest breu paràgraf no ajudava al dia a dia del personal amb responsabilitats sobre l'alumnat NERE. Més encara, per sota les directrius rectorals no hi havia altres normes, només el món de les recomanacions amb tota la dispersió i opinions contraposades que això podia comportar.

En aquest sentit, la UB va donar difusió al document [Docència no presencial i alumnat amb necessitats educatives especials](#) (SAE, abril-maig 2020), on es fan recomanacions molt bàsiques i es remet a documents preexistents, com la recopilació [Recursos d'accessibilitat per la docència no presencial](#) (Adaptabit, 2020) o la [Guia de accesibilidad de Documentos Electrónicos](#) (UNED, 2012.).

De totes aquests documents es desprèn que els agents d'ensenyament-aprenentatge, tals com deganats, caps d'estudis, professorat, SAE o CRAI varen haver de cloure el curs com varen poder. Molts problemes no es varen poder resoldre, o bé varen recaure en la creativitat dels tutors dels alumnes i en el SAE, els quals varen tenir escàs recolzament

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

institucional per adoptar mesures concretes per a l'alumnat.

Un exemple són les problemàtiques legals i tècniques per incloure intèrprets de signes en les videoconferències. Aquest fet va excloure de la docència per aquest mitjà –l'únic disponible per a classes síncrones en la situació de virtualitat– a l'alumnat amb sordesa. Aquesta problemàtica s'ha anat resolent a la Universitat de Barcelona gràcies a la insistència de tutors del PAT i del SAE que han fet grans esforços per trobar solucions *ad hoc*.

Durant el mes de juny, les universitats inicien la **programació del curs 2020-2021** i, tot i que encara l'estat espanyol comanda la pandèmia, la UB intenta donar un marc de treball als agents que han de planificar-lo i publica les [Orientacions per a la Planificació de la Docència per al curs 2020-2021](#) (UB, 2 de juny de 2020). Aquest document fixa el concepte de docència mixta que es preveu que dominarà la docència durant el primer semestre del curs 2020-2021 però no esmenta cap acció a prendre amb l'alumnat NERE més enllà de concedir importància als professors del Pla d'Acció Tutorial (PAT).

Uns dies més tard el Ministeri de Universitats emet per la seva banda les [Recomendaciones del Ministerio de Universidades para adaptar el curso universitario 2020-2021 a una presencialidad adaptada y medidas de actuación de las universidades ante un caso sospechoso o uno positivo de COVID 19](#) (Ministerio de Universidades, 10 de juny de 2020). De nou les referències a l'alumnat NERE es limiten a breus paràgrafs, com:

“Se debe prestar especial atención al estudiantado con diversidad funcional o necesidades específicas de apoyo educativo, ya que pueden necesitar ciertas adaptaciones como acompañantes de apoyo y medios materiales o ayudas técnicas”.

Cal remarcar que estem de nou davant recomanacions i no davant directrius d'obligat compliment.

El 19 de juny de 2020 la Generalitat de Catalunya passa a gestionar la pandèmia i, en conseqüència, hereta la gestió de l'activitat universitària. Les seves primeres disposicions són de caire molt general, i es concentren en mesures de contenció. Els aspectes docents queden en mans d'institucions autonòmiques específiques, com l'AQU o el CIC, ja esmentats. Aquestes entitats són les que elaboren els documents que regiran el curs 2020-2021, que es preveu seguirà marcat pel COVID 19. També ens parlaran de l'alumnat NERE en un àmbit normatiu, bé sense entrar en solucions concretes. El primer document amb una referència clara és [Orientacions per l'adaptació de les titulacions universitàries en períodes d'emergència sanitària i excepcionalitat: implantació, desenvolupament i acreditació](#) (AQU, 25 de juny de 2020). En concret diu:

“Les metodologies docents i d'avaluació que s'adoptin temporalment han de garantir en tot moment la inclusió i el respecte a la diversitat de l'alumnat. És

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

necessari doncs, que les universitats estableixin solucions que donin resposta també a l'alumnat amb necessitats educatives especials.” (pàg. 2)

Uns dies més tard, el 29 de juny de 2020, el CIC publica el [Pla Sectorial d'Universitats](#), però, centrat en els aspectes més preventius de la pandèmia, no s'ocupa específicament de la docència als estudiants NERE. Tampoc ho fan documents essencials de la UB com el [Pla de contingència de la Universitat de Barcelona per la crisi sanitària de la COVID 19](#) (OSSMA, 31 de juliol de 2020), que només parla de les mesures relacionades amb les persones especialment vulnerables.

Serà necessari esperar a les [Mesures acadèmiques de les universitats catalanes per al curs 2020-2021](#) (CIC, setembre 2020) on es diu:

Tot l'estudiantat del SUC ... haurà d'estar informat, abans de la matrícula del curs 2020-2021, dels plans d'aprenentatge de cadascuna de les assignatures... Així mateix, se l'ha d'informar del pla d'acompanyament específic —especialment per a l'estudiantat de nou accés (inclosos els elements de socialització)—, dels plans d'acció tutorial —per a l'estudiantat amb necessitats específiques—, dels serveis d'atenció psicològica, i de tots els serveis que poden ajudar l'estudiantat a participar en la vida universitària. (pàg 6)

Per la seva banda la UB, en les resolucions que publica durant el curs 2020-2021 (fins a maig de 2021) no fa cap referència a l'estudiantat NERE. A tall d'exemple, les resolucions més representatives per a l'inici del curs 2020-2021 són:

1. la [RESOLUCIÓ del rector de la Universitat de Barcelona relativa a la represa de les activitats acadèmiques per al curs acadèmic 2020-2021...](#). En aquesta resolució, del 10 de setembre de 2020, el [Pla sectorial d'universitats](#) i el [Pla de contingència de la Universitat de Barcelona](#) esdevenen documents rectorals, però cal recordar que es tracta de documents molt centrats en la contenció de la pandèmia i amb escasses referències a l'alumnat NERE.
2. la [RESOLUCIÓ del rector de la Universitat de Barcelona d'adopció de mesures excepcionals per contenir el brot epidèmic de COVID-19](#), de 16 d'octubre de 2020, que invalida la resolució de setembre i torna a la virtualitat, llevat de aquelles pràctiques necessàriament presencials. Aquesta resolució s'anirà repetint fins febrer de 2021, data en que una nova resolució allarga la docència virtual durant el segon semestre de 2020-2021.

Per tant, el curs 2020-2021 s'inicia amb la mateixa precarietat amb què s'havia tancat el curs anterior. Es a dir, s'observa una manca de marc regulador i de protocols per a les actuacions amb l'estudiantat NERE, malgrat que un i altres es preveuen en el III Pla d'igualtat de la UB, eix VII (UB, 2020).

Cal remarcar, però, que el novembre de 2020 la comissió tècnica UNIDISCAT, delegada del CIC, emet un informe (Unidiscat, 2020) en el que es recullen els problemes patits per l'alumnat NERE a les universitats catalanes i es fan propostes de futur (creació d'una

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

guia de recomanacions, formació del professorat, millora de l'accessibilitat de les eines, entre altres). A maig de 2021, l'Informe d'Unidiscat no ha donat encara fruits clars.

La taula següent resumeix les disposicions analitzades.

Taula 1

La manca d'instruccions clares i precises fa que sigui cabdal conèixer la visió de les persones que han intentat facilitar el dia a dia de l'alumnat NERE. D'aquí que s'hagin realitzat **entrevistes** a persones amb implicació directa en la seva atenció. Els resultats mostren que

1. Existeixen unes vies, ben establertes però poc protocol·litzades, a partir de les quals canalitzar la informació i les peticions de l'alumnat. Així, el lloc de rebuda de l'alumnat NERE és habitualment el SAE. Aquest servei, crea plans personalitzats per cadascun i els comunica als responsables en els centres. Ja a les facultats el camí varia en funció del volum d'alumnat: a les més grans (com Dret o Economia), l'alumnat és atès pels tutors del PAT NERE; a les facultats petites aquesta funció és assumida pels responsables dels ensenyaments o pels tutors del PAT.
2. Per tant el SAE i els tutors PAT o PAT NERE, han estat els que han atès els conflictes de l'alumnat NERE. Però ho han hagut de fer sense estar redimensionats com calia davant l'allau d'incidències de caire tecnològic, metodològic i personal. La manca de previsió de solucions, unida a les deficiències tecnològiques d'una part del professorat, no han facilitat la resolució dels problemes.
3. Hi ha agents que han quedat al marge del circuit. Actors com les administracions de centre o el servei d'informàtica de la UB haurien d'haver tingut un paper important en la gestió de les necessitats NERE, però en realitat no ha estat així. Només han rebut qüestions molt puntuals quan els responsables NERE no han trobat resposta per cap altra via (Informàtica UB, en casos d'alumnes amb dificultats de visió) o bé quan el problema concret implicava alguna actuació en el centre (Administració de centre).
4. En tots els casos entrevistats es detecta una forta, positiva i sovint voluntarista implicació del personal en la inclusió de l'alumnat NERE. Així, per exemple, els responsables NERE i els responsables de les titulacions han assumit funcions de formació del professorat, que podien haver estat assumides per altres unitats de la UB.
5. L'alumnat menys afectat per les situacions de confinament ha estat l'alumnat

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

amb discapacitats motrius, per als quals el traspàs a la docència virtual ha resultat, fins i tot, tranquil·litzador. En canvi, el més afectat ha estat l'alumnat discapacitat auditiva, amb grans dificultats per seguir les classes síncrones. Això concorda amb l'estudi d'UNIDISCAT sobre la incidència de la pandèmia en els estudiants NERE (UNIDISCAT, 2020).

6. Un grup especialment afectat i força nombrós ha estat el de l'alumnat amb TDA (Trastorn de dèficit d'atenció), TDAH (Hiperactivitat), Dislèxia o TEA (trastorn de l'espectre autista). En aquests casos, la principal dificultat ha estat d'organització del treball, que generat situacions d'angoixa o ansietat extremes. Pel que fa a l'alumnat amb TEA, la manca d'interacció social, la dificultat d'integrar-se en grups de treball o la incertesa en els procediments de treball (molt canviants) han estat també factors d'angoixa. En canvi, els alumnes amb discapacitats visuals, amb eines molt més consolidades, només han tingut problemes puntuals d'adaptació.
7. Les peticions més habituals per part de l'alumnat NERE als seus tutors han estat:
 - Increment del temps disponible en les activitats avaluable.
 - Petició de solucions per al seguiment de les classes síncrones o presencials per a l'alumnat amb sordesa. En aquest darrer cas, i sota la iniciativa del SAE i dels tutors NERE/Responsables d'ensenyaments, s'han proporcionat als professors mascaretes transparents per facilitar la lectura de llavis, s'ha habilitat l'accés al campus els intèrprets i, més darrerament, a partir d'una iniciativa del PAT NERE, s'ha format el professorat en la utilització d'eines de subtitulació simultània .
 - En el cas que hi hagués docència mixta, petició per part dels col·lectius TDA, TDAH i Dislèxia, d'assistir sempre a classe, que no sempre ha estat satisfeta.
 - Petició de disposar d'uns canals àgils de comunicació amb el professorat. El correu electrònic s'ha viscut sovint com una barrera.

Conclusions

De l'estudi documental i de les entrevistes fetes sembla deduir-se que els canals d'integració de la UB per als NERE estan funcionant allà on existeix un mecanisme previst. Però aquests canals funcionen no perquè hi hagi resolucions o protocols que ho afavoreixin sinó perquè darrera hi ha persones amb un alt nivell de voluntarisme que busquen de manera incansable noves i imaginatives solucions.

Aquestes persones han suportat una càrrega de treball extraordinària durant la

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

pandèmia i han hagut de gestionar solucions i prendre rols que no els corresponien. Cal, doncs que, des d'un punt de vista institucional, se'ls recolzi i es treballi per establir polítiques universitàries i protocols d'actuació que garanteixin la inclusió de les persones amb discapacitat. Si abans de la pandèmia ja era imprescindible, ara encara ho és més i la situació angoixant d'alguns estudiants NERE, com la de l'alumnat amb sordesa o amb trastorns del comportament o de l'aprenentatge (TEA, TDAH, Dislèxia etc...), fan encara més urgent la necessitat de canalitzar adequadament els procediments inclusius.

Tot i això és necessari assenyalar que en general l'alta resiliència dels estudiants NERE i el poc hàbit de veure resoltes les seves necessitats i ni tan sols de fer-les visibles, ha fet que les queixes finals no siguin gaire grans. Ara bé s'han produït situacions inadmissibles per a una universitat amb els recursos de la UB i per un sistema universitari madur com el de Catalunya.

Projectes de futur

Com s'ha comentat aquesta recerca forma part del projecte REDICE "*Anàlisi de l'impacte i les necessitats de l'estudiantat amb discapacitat en un context de docència no presencial o mixta: tendències, eines i recursos per garantir la igualtat d'oportunitats*" , que finalitza el desembre de 2021.

El projecte segueix amb l'extensió de les entrevistes a altres actors que han patit la situació pandèmica. En aquest sentit, es continuarà donant veu a estudiants amb NERE i als professors que els han impartit docència a fi de detectar àrees que necessiten millorar i, si s'han trobat, descriure les solucions que han funcionat.

D'altra banda, i en el marc del projecte, s'està estenent l'estudi de les disposicions publicades per les universitats durant la situació creada per la pandèmia COVID-19 a tot l'àmbit espanyol, amb un focus especial en el personal docent i en l'accessibilitat dels processos d'ensenyament-aprenentatge i l'atenció a l'estudiantat NERE.

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

5.1. FIGURA O IMATGE 1

MI

FITXA DE CADA RESPONSABLE NERE ENTREVISTAT				
DADES GENERALS				OBSERVACIONS
Nom		Cognom 1		Cognom 2
Estudis				Facultat
Edat		Home/dona/NB		Alumnat tutoritzat
Tutoria específica/SAE/Cap d'estudis/...				Alumnat potencial
PROBLEMÀTICA D'ALUMNAT NERE GESTIONAT DURANT LA PANDÈMIA				
No accessibilitat	Marcar creu	Breu descripció, si cal		
Clases virtuals				
Campus				
Materials d'estudi				
Materials del campus				
Tutories				
Reunions grupals				
Format de les proves				
Altres (descriure)				
Altres problemes	Marcar creu	Breu descripció, si cal		
Localització de la informació				
Organització de les tasques				
Organització de l'estudi				
Interacció amb grups de treball				
Trobar companys per a fer grups				
Gestió/elecció pràctiques internes/externes				
Altres (descriure)				
Problemes concrets ressenyables a assignatures				
Descripció				Solució (marcar creu)
				Docent
				Tutoria NERE
				Cap d'estudis
				SAE
				No solucionat
				Docent
				Tutoria NERE
				Cap d'estudis
				SAE
				No solucionat
EINES D'ACCESSIBILITAT QUE ES CONEIXEN I ES PROPORCIONEN A L'ALUMNAT/PROFESSORAT				
Altres problemes	Marcar creu	Breu comentari, si cal		
Eina de text a veu				
Eina de veu a text				
Eines de subtitulació de vídeos				
Eines de subtitulació de classes				
Eines d'audiodescripció d'imatges i vídeos				
Eines del campus virtual				
Augment de temps a les activitats del campus				
Criteris de PDF accessibles				
Criteris de PwP accessibles				
Disseny universal dels documents				
ESPAI OBERT				

5.2. FIGURA O IMATGE 2

Revista CIDUI 2021

ISSN: 2385-6203

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

Període	Data	Disposició	Entitat emissora
Tancament curs 2019-2020	15 d'abril de 2020	<i>Recomendaciones sobre criterios generales para la adaptación del sistema universitario español ante la pandemia del Covid-19, durante el curso 2019-2020</i>	Ministerio de Universidades
	22 d'abril de 2020	<i>Directrius generals de funcionament de la docència i l'avaluació per al curs 2019-2020 davant la crisi de la covid-19</i>	Universitat de Barcelona (Rectorat)
	Abril – maig 2021	<i>Docència no presencial i alumnat amb necessitats educatives especials</i>	Universitat de Barcelona (Servei d'Atenció a l'estudiant)
Programació curs 2020-2021	2 de juny de 2020	<i>Orientacions per a la Planificació de la Docència per al curs 2020-2021</i>	Universitat de Barcelona (Rectorat)
	10 de juny de 2020	<i>Recomendaciones del Ministerio de Universidades para adaptar el curso universitario 2020-2021 a una presencialidad adaptada y medidas de actuación de las universidades ante un caso sospechoso o uno positivo de COVID 19</i>	Ministerio de Universidades
	25 de juny de 2020	<i>Orientacions per l'adaptació de les titulacions universitàries en períodes d'emergència sanitària i excepcionalitat: implantació, desenvolupament i acreditació</i>	Generalitat (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya)
	29 de juny de 2020	<i>Pla Sectorial d'Universitats</i>	Generalitat (Consell Interuniversitari de Catalunya)
	31 de juliol de 2020	<i>Pla de contingència de la Universitat de Barcelona per la crisi sanitària de la COVID 19</i>	Universitat de Barcelona (OSSMA – Organització de Seguretat, Salut i Medi Ambient)
	Setembre 2020	<i>Mesures acadèmiques de les universitats catalanes per al curs 2020-2021</i>	Consell Interuniversitari de Catalunya
	10 de setembre de 2020	<i>RESOLUCIÓ del rector de la Universitat de Barcelona relativa a la represa de les activitats acadèmiques per al curs acadèmic 2020-2021</i>	Universitat de Barcelona (Rectorat)

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

	16 d'octubre de 2020	<i>RESOLUCIÓ del rector de la Universitat de Barcelona d'adopció de mesures excepcionals per contenir el brot epidèmic de COVID-19</i>	Universitat de Barcelona (Rectorat)
	Novembre de 2020	<i>Informe dels assessors d'Unidiscat referent a l'impacte de la COVID-19 per a les persones amb discapacitat i en situació de desigualtat de la comunitat universitària catalana, i propostes d'actuació</i>	Generalitat de Catalunya (Consell Interuniversitari de Catalunya, Unidiscat)

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES (segons normativa APA)

<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/>

- Adaptabit (2020). *Recursos de accesibilidad para la docencia no presencial. Universitat de Barcelona.* <http://www.ub.edu/adaptabit/>
- Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (2020, juliol 6). *Orientacions per l'adaptació de les titulacions universitàries en períodes d'emergència sanitària i excepcionalitat: implantació, desenvolupament i acreditació.* https://www.url.edu/sites/default/files/content/file/2020/07/06/36/aqu_orientacions_adaptacio_titulacions_universitaries_periodes_emergencia_sanitaria_i_excepcionalitat.pdf
- España. Consejo de Ministros (2020, abril 28). *Plan de desescalada: Coronavirus, COVID-19.* Consejo de Ministros. <https://www.lamoncloa.gob.es/consejodeminstros/Paginas/enlaces/280420-enlace-desescalada.aspx>
- España. Ministerio de Universidades (2020, abril 15). *Recomendaciones sobre criterios generales para la adaptación del sistema universitario español ante la pandemia del Covid-19, durante el curso 2019-2020.* Madrid : Ministerio de Universidades. https://www.ciencia.gob.es/stfls/MICINN/Universidades/Ficheros/Recomendaciones_adaptacion_universidades_CGPU.pdf
- España. Ministerio de Universidades (2020, agost 31). *Recomendaciones del ministerio de universidades a la comunidad universitaria para adaptar el curso universitario 2020-2021 a una presencialidad adaptada y medidas de actuación de las universidades ante un caso sospechoso o uno positivo de covid-19.* Madrid. El Ministerio, 10 de junio de 2020, actualizado a 31 de agosto de 2020. https://www.ciencia.gob.es/stfls/MICINN/Universidades/Ficheros/Recomendaciones_del_Ministerio_de_Universidades_para_adaptar_curso.pdf
- Generalitat de Catalunya. Consell Interuniversitari (2020) *Mesures acadèmiques de les universitats catalanes per al curs 2020-2021.* Barcelona, CIC, 2020. https://universitatsirecerca.gencat.cat/web/content/00_HOME/4_diapositives/Documents/Mesu

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

[res_academiques_curs_2020_2021.pdf](#)

- Generalitat de Catalunya. Consell Interuniversitari (2020, 29 de juny). *Pla sectorial d'universitats*. Barcelona: CIC, 2020
https://universitatsirecerca.gencat.cat/web/.content/25_coronavirus/documents/Pla_sectorial_universitats.pdf
- Generalitat de Catalunya. Departament de Salut (2021, febrer 5). *RESOLUCIÓ SLT/275/2021, de 5 de febrer, per la qual es prorroguen i es modifiquen es en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya*. Barcelona. Generalitat de Catalunya, 5 de febrer de 2021.
<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/8335/1834594.pdf>
- Generalitat de Catalunya. Consell Interuniversitari de Catalunya - UNIDISCAT (2020, novembre 10). *Informe dels assessors d'Unidiscat referent a l'impacte de la COVID-19 per a les persones amb discapacitat i en situació de desigualtat de la comunitat universitària catalana, i propostes d'actuació*. Unidiscat.
- Universitat de Barcelona (2020, abril 17). *Directrius generals de funcionament de la docència i l'avaluació per al curs 2019-2020 davant la crisi de la covid-19*. Barcelona: la Universitat, 17 d'abril de 2020. <https://www.ub.edu/web/ub/galeries/documents/universitat/coronavirus/directrius-docencia-avaluacio.pdf>
- Universitat de Barcelona. Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals (2020). *Directrius de docència i d'avaluació per al curs 2019-2020 davant la crisi sanitària del COVID-19*. Barcelona: FIMA, 17/07/2020.
https://www.ub.edu/portal/documents/5181723/0/FIMA.+Directrius+de+doc%C3%A8ncia+i+avaluaci%C3%B3+COVID-19_PostCAF/7bf161fe-fded-8df2-e564-95769d578755
- Universitat de Barcelona (2020-2021). Documents.
<https://www.ub.edu/web/ub/ca/universitat/coronavirus/documentacio/index.html>
- Universitat de Barcelona. OSSMA (2020, *Pla de contingència de la Universitat de Barcelona per la crisi sanitària de la COVID 19*). Barcelona: Universitat de Barcelona, 31 de juliol de 2020
<https://www.ub.edu/web/ub/galeries/documents/universitat/coronavirus/pla-de-contingencia-20209731.pdf>
- Universitat de Barcelona. Rectorat (2020, 2 de juny) *Orientacions per a la Planificació de la Docència per al curs 2020-2021*. Barcelona: la Universitat, 02/06/2020.
https://www.ub.edu/web/ub/galeries/documents/universitat/coronavirus/Doc_Orientacions_curs_2020-21_def.pdf
- Universitat de Barcelona. Rectorat (2020, maig 6). *Resolució del rector de la Universitat de Barcelona, per la qual es disposen directrius relacionades amb les proves d'avaluació final no presencial*. Barcelona: la Universitat, 6 de maig de 2020.
<https://seu.ub.edu/documentPublic/download/135619>
- Universitat de Barcelona. Rectorat (2021, setembre 10). *RESOLUCIÓ del rector de la Universitat de Barcelona relativa a la represa de les activitats acadèmiques per al curs acadèmic 2020-2021 (fase 4 del Pla de desescalada de la Universitat de Barcelona)*, Barcelona: la Universitat, 10/09/2021.
<https://www.ub.edu/web/ub/galeries/documents/universitat/coronavirus/resolucio-rector-fase-4-represa.pdf>
- Universitat de Barcelona. Rectorat (2020, octubre 16). *RESOLUCIÓ del rector de la Universitat de Barcelona d'adopció de mesures excepcionals per contenir el brot epidèmic de COVID-19*. Barcelona, la Universitat, 16/10/2020. <https://seu.ub.edu/documentPublic/download/156999>

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

- Universitat de Barcelona. Rectorat (2021, febrer 3). *Resolució del rector de la Universitat de Barcelona per la qual s'estableixen mesures excepcionals en relació amb la docència del segon semestre del curs 2020-2021, atesa la situació sanitària derivada de la COVID-19.* Barcelona, la Universitat, 3 de febrer de 2021. <https://seu.ub.edu/documentPublic/download/182719>
- Universitat de Barcelona. Servei d'atenció a l'estudiant (2020). *Docència no presencial i alumnat amb necessitats específiques.* Barcelona: SAE-UB. <https://sway.office.com/7Cv2P4TZkxRilSYE?ref=Link&loc=play>